GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek — Nro. 100. — 5. Września 1825.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

N. Pan maiąc wzgląd na czterdziesto i ieden letnie zasługi i doświadczenie w sztuce lekarskiey C. K. rzeczywistego nadwornego lekarza Doktora Antoniego Frölicha, raczył wynieść go do stanu szlacheckiego z uwolnieniem od taxy i onemuż nadać tytuł szlachectwa, z przydomkiem »de Frölichsthal.«

Z Gracu donoszą w tamecznych gazetach z d. 22. Sierpnia:

Dnia 20. b. m. nasz nayłaskawszy Cesarz Jegomość i N. Cesarzowa Jeymość powracaiąc ze swoich Państw Włoskich przybyli tu z Gonowitz o wpół do czwartey s południa w pożądanem zdrowiu i wysiedli w zamku Cesarskim.

Ponieważ N. Pan zakazał wszelkich uroczystości, zatem licznie zebrani mieszkańcy na drodze, którą Monarcha przybywał, tylko z szczeremi życzeniami ukochanych Panuiących przyymowali.

N. Pan po obiedzie oglądał nową budowę teatru Stanów i raczył tak Naczelnikom Władz, iakoteż licznie się zgłaszaiącym różnych stanów aż do poźna dawać posłuchanie. N. Pani raczyła przyymować Damy.

Dnia następuiącego, 21. o godz. 6 3/4 udali się NN. Cesarstwo po Mszy Świętey w dalszą przy błogosławieństwie mieszkańców podróż do Schottwein, gdzie przepędziwszy noc, dnia następuiącego ziechali do Laxenburga.

Tegoż samego dnia o godzinie 3 przybył Arcy-Xiąże Franciszek Karol z Małżonką swoią Arcy-Xiężną Zofiią z Marburga do stolicy i wysiadł w zamku Cesarskim.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Gazety Nowo-Yorkskie zawieraią teraz Poselstwo Governora Georgii P. Troup, do tameczney Władzy prawodawczey, na którą odwołał się P. Lumpkin w swoiem mocnem Zdaniu Sprawy imieniem Wydziału a które miało służyć za odpowiedź na pytanie teyże Władzy prawodawczey do niego uczynione: »Co go spowodowało do twierdzenia, że Rząd zjednoczonych Stanów ma nieprzyiaźne przeciwko Georgii zamiary? Governor odpowiada: Już od pierwszego przystąpienia do Związku Georgii, nieustannie usiłowano zniszczyć bezpieczeństwo, iakie ustawa konstytucyyna nadaie właścicielom niewolników i naruszyć prawa, nad którémi Związek powinien mieć opiekę. Jeneralny obrońca reprezentuiący Zjednoczone Stany przed wyższym sądem oświadczył w tym publicznie: Niewola niezgadza się z boskiemi i ludzkiemi ustawami i nie powinna trwać, a gazeta rządowa w Washingtonie ogłosiła: »Czas przyszedł,« przez co zapewne rozumie się czas zniesienia niewoli. Z wspomnionego Zdania Sprawy okazuie się nakoniec, że Państwa Delaware, i Marylandyia, które zdawały się z początku wspierać reklamacyie Georgii, usunęły się od tego.

Naywiększą uwagę zwrócono teraz w Pensylwanii na wyroby żelaza i żelazo tego Państwa zwane iest teraz wielkim artykułem składowym.«

Towarzystwa zabezpieczaiące w Filadelfii uchwaliły nie należeć do zabezpieczenia okrętów parowych które ładuią proch. W Filadelfii iest teraz 26 uczniow na prelekcyiach ze wszystkich części medycyny.

Portugaliia i Brazyliia.

Gazety nadworne Lizbońskie z d. 27. Lipca donoszą, że Infantka Isabella Maryia, która niebezpiecznie chorowała, lepiey się mieć poczyna.

Ameryka Hiszpańska.

W Londynie odebrano wiadomości z Rio-de-Janeiro do d. 12. Czerwca a z Buenos-Ayres do d. 9. Maia. Nieporozumienie się między Brazyliyą i Buenos-Ayres potwierdziło się.

Wiadomości z Buenos-Ayres donoszą, że Monte-Video ściśle zamknięte. Obawiano się, aby wsparcie dane przez Buenos-Ayres powstańcom nie zrządziło zatargów z Rządem Brazyliyskim. Powstańcy stali trzy mile od twierdzy Montevideo, a mieszkańcy cierpieli niedostatek.

W Guatimali (środkowey Ameryce) miały znowu wybuchnąć rozruchy. Podług gazet Bogockich, zdaie się, że w Pasto, w Kolumbii również zaszło zamieszanie.

Jenerał Sucre przesłał Prezydentowi Kongresu pięć chorągwi, należących do naydawnieyszych Hiszpańskich pułków, które od lat 14 przeciwko powstańcom walczyły. Jedna z tych iest ta, z

)(

którą Pizarro przed 300 lat wszedł do stolicy Inkasów.

Wiadomości z Mexyku mowią o zamiarze tamecznego Kongressu podnieść o 100 procentu cło wchodowe od wodek Francuzkich a ogólnie cła od wszystkich towarów na okrętach takich Państw wprowadzanych, które niepodległości Mexyku nieuznały o 6 procentu.

Hiszpaniia.

Gazeta Madrycka zawiera następuiący wyrok: Król, Pan nasz, na doniesienie ogłoszone przez Jeneralną Dyrekcyię Izby skarbowéy względem opłacenia podatków z dóbr Inkwizycyi, oznaymia, że te dobra nie tylko bieżące lecz i zaległe podatki zapłacić winny. Wyrok ten datowany z d. 15. Lipca.

Jenerał O'Donnell mianowany został Jeneralnym Inspektorem artyleryi a Xiąże Castrotorreno w mieyscu tegoż Jeneralnym Kapitanem Staréy Kastylyi.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

W d. 11. Sierpnia ochrzczono nowonarodzonego syna Margrabi Londonderrego. Oycami chrzestnymi byli: Xiąże York i Cambridge i Lady Anna Beker. Dziecię otrzymało imię Adolf, Fryderyk, Karol, Wilhelm Stewart.

Znany dom Crowder, Clough i współki, w Liwerpoolu wstrzymał wypłaty; oprócz innych towarów miał ón 14 do 15000 balów wełny co na iarmarku wełny wielkie pogrążenie sprawiło.

Oto iest dokończenie przerwanego traktatu między W. Brytaniią a Mexykiem.

Art. 14. Poddani Króla Jmci Angielskiego, przebywaiący w Państwach zjednoczonych Mexyku, doznawać będą opieki przeciwko prześladowaniom religiynym, ieśli szanować będą narod, iego konstytucyią, ustawy, obyczaie i zwyczaie. Będą mieli prawo do pogrzebów. Obywatele Mexykańscy używać będą tych samych praw w kraiach Króla Angielskiego i wykonywać będą swoie obrządki w domach, kaplicach, lub w innych na to mieyscach przeznaczonych. Art. 15. Warunki zastrzeżone 6 artykułem ugody Wersalskiey z d. 3. Września 1780 powinny być iako zupełnie ważne między Król. Jego Mością a Zjednoczonemi Stanami być uważane, iakoteż warunki, ugody zawartey w Londynie d. 14. Lipca 1786, aby wykonanie wspomnionego artykułu, względnie części, która opiewa o granicach kraiu Zjednoczonych Państw Mexyku, obiaśnić lub zapewnić. Art. 16. Zjednoczone Stany Mexyku obowiązuią się, przyczynić się do zniesienia handlu niewolnikami, i wszystkim mieszkańcom wspomnionych Państw zakazać mieć w tey mierze udział. Wszystkie sporne punkty, które się wszczęły w ciągu sześciu lat po zatwierdzeniu ugody i zostały załatwione, maią być ważne tak, iak ugoda. Art. 18. Ratyfikacyie będą w Londynie wymienione. Artykuł dodatkowy obiaśnia czwarty artykuł ugody. Mexykanie mogą nadadź Hiszpanii większe przywileie iak w Brytanii; atoli przywileie te niemogą być wyłączne, ni też zakazuiące, i powinny ograniczać się na pewnéy liczbie lat. Ugoda ta iak wiadomo, ponieważ Rząd Mexykański przyłączył kilka artykułów dodatkowych, nie została przez Angliią ratyfikowana.

W iednym artykule nagania Kuryier niedelikatność dziennika Globe, że ogłosił ugodę nie zatwierdzoną, a przeto dokument prywatny.

Zdaie się, że wywoz monety złotey i śrebrnéy tylko z Londynu w ostatnich trzech miesiącach wynosił 2 mil. 830000 funt. szterl. Ta cała prawie summa pochodziła z kassy banku Angielskiego, i zdaie się, że z 12 mil. funt. szterl. gotowych pieniędzy, które instytut ten miał w początkach Czerwca, pozostało mu tylko 4 mil. Wywoz gotowizny w złocie trwa wciąż i obawiaią się, aby bank niepopadł przezto w kłopot.

W d. 25. Lipca zatrzymali celnicy w Sporngsfield udawany pogrzeb i w trumnie miasto ciała znaleźli 30 galonów naylepszéy wodki szkockiey, którą tym sposobem chciano przemycić.

W d. 11. Sierpnia odprawiło towarzystwo żeglugi parowéy jeneralne Zgromadzenie pod przewodnictwem członka Parlamentu P. Jollife. Z przełożonego zdania sprawy okazuie się, że towarzystwo maiąc kapitał 100000 funt. szterl. (20000 akcyy po 5 funt. szterl.) kupiło i wystawiło 15 parowych statków, które wszystkie mniéy więcéy pomyślny miały skutek. Do d. 31. Lipca wynosiły składki 27232 funt. szterl. 16. 4, czyniące czystego zysku 10584 funt. szterl. 3. 2. podczas, gdy statki parne których poszukiwano podniosły się w cenie. Przełożono potem półroczną dywidendę 8 procentu, co przy innych uchwałach iednomyślnie przyięto.

Jenerał Campbell wydał pod d. 1. Lutego z Rangoon do Birmanów odezwę, w którey mieszkańcom, ieśli będą spokoynymi przyrzeka opieke i bezpieczeństwo. W téyże namieniono iest, że woyska iego od Maia 1824 zabrały Birmanom 700 dział.

Powstanie maytków w Sunderlandyi ukończyło się. Maytkowie przesłali Ministrowi Spraw Wewnętrznych pod d. 8. t. m. przedstawienie, dla usprawiedliwienia swego przy tey sposobności postępowania. Twierdzą, że do uderzenia na okręt z portu wypływaiący pobudzeni byli przez złe obeyście się z deputacyią, którą na ten okręt posłali. Uskarzaią się daléy, że akt o rozruchach

tak daleko był czytany od mieysca skupienia się, iż ani słowa nie można było słyszeć. Użalaią się także na okrucieństwo dragonów, którzy strzelali tak spokoynie do kupy ludzi, złożoney z kobiet i dzieci, iakby popisywali się do tarczy.

Pismo to zawiera daley zdanie sprawy z pogrzebu maytków pod temi wystrzałami poległych. »Z 1,200 maytków, mówi toż, ludzi tak dobrze wyglądaiących, iakiemi kiedyś marynarka Angielska poszczycić się może, szło po dwóch za zwłokami; trumny pokryte były banderami Angielskiemi, a 4 chorągwie żałobne ze śpiewakami poprzedzały ciała.« Pięciu ludzi umarło i pięciu zostało rannych, w ogóle 11 dano wystrzałów.

W Londynie rozeszła się wieść w d. 5. z. m. rano, że pokrywa iednego z dwóch otworów do założenia krótnie wspomnionego wydrążenia pod Tamizą, zapadła się, wielu ludzi ubiła i woda ze wszystkich stron cisnąca się, to nadzwyczayne przedsięwzięcie wstrzymała, lub sprawiła, że musi być zaniechane. Atoli wnet okazało się, iż cała ta wieść była bezzasadną i poszła ztąd, że ieden z inżynierów kieruiący robotą, w nocy i to około 3 godziny rano, kiedy nawet w Londynie cicho, kazał otworzyć klapę bezpieczeństwa w kotle parowym, dla zmnieyszenia massy pary i syczenie, które wypływaiąca para w spokoynym czasie nocy sprawiała, przywiodła niektórych na tę myśl, że łoskot ten pochodzi z cisnącey się wody.

Sir Hudson Lowe mianowany iest Pod-Dowódzcą (Wice-Gubernatorem) na wyspie Ceylonu.

Z rozporządzeń w gazetach Londyńskich umieszczonych widziemy, że Rząd Angielski niema ieszcze względu na zdanie wielu teraźnieyszych lekarzy, że powietrze nie iest zaraźliwe.

Francyia.

Król przewodniczył Radzie Ministeryialney w d. 17. Sierpnia w St. Cloud, na którey był Delfin obecny.

Jego Świątobliwość Leo XII. raczył rodzinie Clermont-Tonnerre, która Stolicy Świętey wielkie uczyniła przysługi, dać dowód Swoiey łaski i mianował Jenerała Porucznika Clermont-Tonnerre, Xięciem Rzymskim. Król Jego Mość Karol X. rozporządzeniem Swoiém z d. 29. Lip. upoważnił tegoż, aby ón i iego potomkowie używali tytułu Xiążąt Rzymskich, z zatrzymaniem prawa, iako Francuzi.

Szwaycaryia.

Na posiedzeniu dziewiętnastém Seymu z d. 5. Sierpnia Poseł Kantonu Lucerny podał konwencyią zawartą przez tenże Kanton z Oycem Ś. o uzupełnienie Papiezkiey gwardyi Szwaycarów, iakoteż kapitulacyią woyskową zrobioną z Królem Oboiéy Sycylyi. Poczém Radca Stanu Hirzel czytał Zdanie Sprawy z proiektu do traktatu handlowego z Królestwem Wirtembergskiem, i po dokładnem onegoż rozbiorze dano Kommissarzom Związku zlecenie i pełnomocnictwo do dalszych układów i ukończenia tego traktatu.

Królestwo Oboiéy Sycylii.

Dziennik Królestwa Oboiéy Sycylyi z d. 6. Sierpnia zawiera następuiący artykuł:

»W skutek środków przedsięwziętych do wykonania Konwencyi zawartey w Medyiolanie względem zmnieyszenia liczby C. K. woysk w Królestwie Oboiéy Sycylyi, ostatnia kolumna zmnieyszenie uskuteczniaiąca, opuściła kray Neapolitański w d. 1. b. m.«

»Wszystkie wykłady pochodzące z ziazdu dostoynych Monarchów w Medyiolanie, i wszystkie zapowiadania mniemanego Kongressu, o którym niektóre Gazety tyle czyniły hałasu, tym sposobem na niczém się kończą. W istocie tylko duch stronictwa i wściekłość, obeymuiąca rewolucyionistów, widzących zniszczone nadzieie usiłowań swoich ku zaburzeniu spokoyności Europy, pobudzaią koryfeów Liberalizmu do zmyślania takich baśni. Bardzo musi być zły stan ich rzeczy, gdy w braku innego zarodu, dla nadziei swych zwolenników muszą się udawać do kłamstw lub przynaymniey do uroień.«

»Pozwalamy tym Panom cieszyć się z ich mniemanych Kongressów i karmić się przedmiotami, które tam miano brać pod rozwagę, przestaiąc na tém, że fakta ukarały ich zupełnie za te kłamstwa. Takie iest w tey mierze nasze zdanie, i naylepszy środek, zwracać uwagę na to, że taiemny zamiar tylu bezzasadnych wieści nie iest innym, iak, by małą liczbę łatwowiernych wprowadzić w obłęd i niczego nie opuścić, coby prawey Władzy należne poszanowanie zmnieyszyło.«

Ceres, Dziennik Rządowy w Palermo, zawiera pod napisem: »*Palermo z d. 1. Sierpnia*« co następuiące:

»Stósownie do ugody zawartey w Czerwcu, ruszyła ztąd dywizyia huzarów Barona Frimonta, a dzisiay w nocy wyszły pod żagle trzy bataliony pułku Hillera, teraz Radoovicha. Gdziekolwiek to waleczne woysko pod rozkazami Marszałka polnego Porucznika Hrabiego Lilienberga stało na tey wyspie, umiało na powszechny zasłużyć szacunek, ztąd i Rząd okazał swoie upodobanie z przykładnego onegoż postępowania.«

Zjednoczone Niderlandy.

Xiążę Méan, Arcybiskup Mechliński, nie przyiął Kuratoryi filozoficznego Kollegium w Loewen założonego.

Prussy.

Według przepisu 3ogo artykułu aktu o żegludze na Elbie zawartego w d. 24. Czer: 1824 w Dreznie, powinna się czasami zbierać Kommissyia śledcza dla przekonania się o zachowaniu owéy Konwencyi, a między innemi przedsięwziąć środki, któreby podług nowszego doświadczenia ułatwiały handel i żeglugę. Kommissyia ta śledcza zebrała się pierwszy raz w Hamburgu; w skutek któréy przełożono rozmaite uzupełniaiące przepisy aktu o żegludze na Elbie, takowe od naywyższych Rządów przyięte, umieszczone zostały w naynowszéy części zbioru ustaw. Do tego należy istotnie, że dawnieyszą tabellę wagi prostuią, owę, z któréy podział częściowy rubryk taryfy był widoczny, uzupełniaią i okręty przechodowe mogą na pierwszym Urzędzie cłowym opłacać należytość przypadaiącą na całą przestrzeń każdego Państwa nadbrzeżnego. Zniżone są na czwartą część cła Elby między innemi następuiące artykuły, iakoto: zboże, krupy, kasza, żelazo i różne rzeczy żelazne, sól, szkło, różne towary farbne, siemię różnego rodzaiu i t. d.; na część piątą, towary grubsze bednarskie i inne drewniane; iakoteż suszone owoce; na część dziesiątą: drzewo do budowy i użytku, masło i sery, kości, towary garncarskie i t. p.; na część dwudziestą: jarmuż, drzewo opałowe, swieże owoce i iarzyny, trawa, siano, słoma, trzcina i t. d.; na czterdziestą część: ałun i kamień witryiołowy, nawoz, kamień wapienny, różne naczynia kamienne, daléy kamienie młyńskie, do brukowania, piaszczysty i kruchy, kamien łupny, węgle kamienne i t. p. — wiktuały podróżne flisaków wolne od opłaty; należytość od okrętów, lub opłata rekognicyyna, pobierana będzie podług czterech klass; pierwsza aż do 10 łasztów Hamburgskich po 3 talery 4 dgr. druga aż do 25 łasztów 7 taler. 8 dgr.; trzecia aż do 45 łasztów po 11 tal. 12 dgr.; a czwarta od 45 łasztów i nad te po 13 tal. 15 dgr.; nieładowne okręty płacą tylko czwartą część powyższych rubryk i uważane będą iako próżne, ieżeli ładunek właściwie nie przewyższy 10, 20, 30 i 40 cetnarów. Od opłacenia należytości rekognicyynéy wolne są zupełne czołna do lichtowania głównemu okrętowi towarzyszące, iakoteż mnieysze czołna do owego należące, daléy podróżni i ich rzeczy.

Rossyia.

Wiadomości z Petersburga z d. 6. Sierpnia zawieraią: »N. Cesarz raczył Rozkazem Dziennym WW Xiążętom: Mikołaiowi i Michałowi, iako też innym Szefom brygad korpusu gwardyi Swoie okazać upodobanie z dobréy postawy korpusów woyska, które pod Krasnem Siołem czyniły obroty.

Rozsiana dawniéy wieść, że nasz Dwór Cesarski opuści nas w następuiącéy iesieni i kilka lat mieszkać będzie w Moskwie, okazuie się zupełnie bezzasadną.

Przy każdéy podróży naszego nayukochańszego Cesarza wewnątrz prowincyy olbrzymiego Rossyyskiego Państwa, widziemy, iż znikaią niektóre dawnieysze nadużycia i towarzyski nieład, które Rządzcy Gubernii dotąd cierpieli, lub zdawali się zaniedbywać. Jedynie częste podróże Cesarza przedsiębrane dla Państwa, wyższéy pomyślności iego ludów, prędszego zakwitnienia prowincyy iego berłem rządzonych, mogą mieć w nayodlegleyszéy przyszłości zbawienne skutki. Właśnie teraz wychodzi rozporządzenie Cesarskie, iak należy zapobiegać w Guberniiach żebractwu po gościńcach, szczególniéy w Gubernii Pskowskiéy, gdzie Cesarz iadąc do Polski i napowrót takowego z naywiększą niechęcią dostrzegł. Instrukcyia ta opiewa w treści: »Z naywiększém ubolewaniem postrzegł Cesarz Jegomość, że posiadacze dóbr, będąc obowiązani, starać się o utrzymanie swych włościan, właśnie mało o to dbaią; nawet i Władze mieyscowe nie zwracaią należytéy na ten przedmiot uwagi. Szczególniéy przebaczyć nie można, że nie tylko kalékom, lecz zupełnie zdrowym i do pracy zdolnym ludziom, nawet dzieciom dozwalaią, włóczyć się po gościńcu, iak żebrakom i wymagać iałmużny od podróżnych. Cesarz wkłada na Cywilnego Gubernatora Pskowa i innych Rządzców Gubernii, w których obwodach podobne bezprawia znayduią się, ścisły obowiązek dopełnienia następuiącego rozkazu: 1) Wszyscy żebracy kaléki powinni być wspierani, a należący do posiadaczów dóbr, onym odsyłani; oni sami winni są starać się o ich utrzymanie; zaś żebrzący włościanie z dóbr Koronnych oddawani być powinni do dóbr Koronnych dla takiegoż utrzymania. 2) Policyia prowincyyna przestrzegać ma pilnie, aby żaden żebrak kaléka, tym bardziéy zdrowy człowiek nie oddalał się ze wsi bez pozwolenia i włócząc się po drogach lub innych mieyscach nie żebrał. 3) Nieoopatrywanie żebraków kalék, dozwalanie onym oddalić się ze wsiów, włoczęga zdrowych za kaléki się udaiących, ściągnie naysurowsze ustawami wymierzone kary na posiadaczów gruntowych, Władze mieyscowe, a szczególniéy na urzędników Policyi prowincyynéy, gdzie taki nieład zachodzi.«

Redakcyia Józefa Bensy; Druk Pillerów.